



## GEVEN EXTRA VOEDERPLAATSEN MEER RUST EN EETLUST BIJ BEREN?

Intacte beren zijn vaak minder rustig. Ze vertonen meer agressief gedrag dan bargaen of immunocastraten. In hokken waarin veel wordt gevochten, is er dan ook een sterkere concurrentie aan de voederbak. Helpen bijkomende voederplaatsen om dit te voorkomen? – *Sander Palmans, PVL Bocholt; Marijke Aluwe, ILVO-Dier; Isabelle Degezelle & Lies Depuydt, Vives*

De castratieproblematiek is, door het engagement van de Europese varkenssector om in 2018 te stoppen met castreren, nooit ver weg. In het kader van het demonstratieproject 'Optimalisatie van het houden van intacte beren en immunocastraten' (zie ook *Management&Techniek* 11 van 12 juni) worden er verschillende demoproeven uitgevoerd. In onderstaande proef, die werd uitgevoerd in de proefstal van PVL Bocholt, onderzocht men de invloed van een extra voederbak op het gedrag en de prestaties van beren. Intacte beren zijn immers vaak minder rustig. Ze vertonen meer agressief gedrag dan bargaen of immunocastraten. Hokken waarin veel wordt gevochten, vertonen dikwijls concurrentie aan de voederbak.

Er werd gekozen om bijkomende voederplaatsen te installeren om op die manier mogelijk vechtdrag uit concurrentie voor het voeder te verminderen.

### Proefopzet

In deze proef zijn er gedurende 3 rondes in totaal 310 vleesvarkens afgemest (17 hokken met 10 beren en 14 hokken met 10 zeugen). In de helft van de hokken werd een tweede voederbak geïnstalleerd. In een hok met slechts één voederbak zijn er 2 eetplaatsen voor de varkens. Een bijkomende voederbak betekent dus een verdubbeling van het aantal eetplaatsen.

De dieren werden *ad libitum* gevoederd, waarbij er steeds in alle voederbakken

voeder aanwezig was. De dieren zijn afgemest van een opzetgewicht van ongeveer 30 kg tot een slachtgewicht van 110 à 115 kg. Ze werden gevoederd in 2 fasen. Gedurende de afgemestfase werden de dieren verschillende keren gewogen en individueel geklopt zodat ook de slachtgegevens konden worden meegenomen. Er vielen 8 van de 310 varkens uit, 5 beren en 3 gelten. De uitvalredenen waren divers, maar uitval door agressie kwam niet voor.

### Effect op de productieparameters

**Voederopname** In de voederopname zien we weinig variatie (figuur 1). Zowel tussen de verschillende behandelingen als tussen de verschillende geslachten is er

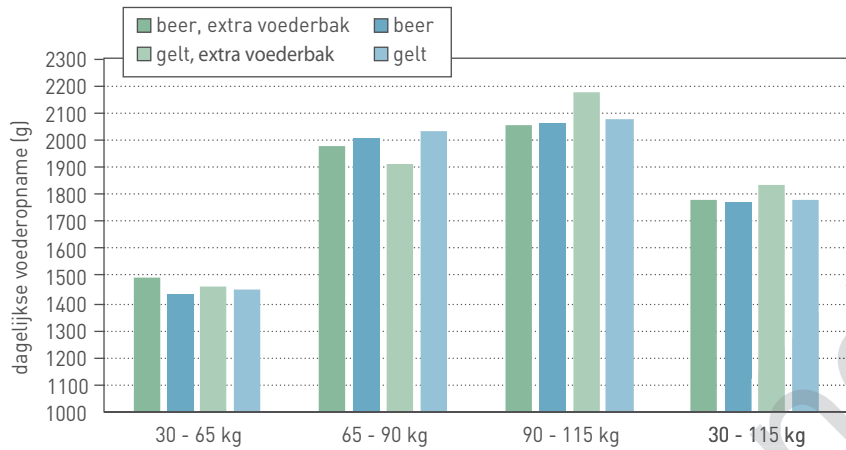
geen verschil. De statistische verwerking kon ook geen verschil aantonen tussen de verschillende fasen, noch over het gehele groeitraject.

**Groei** In figuur 2 zien we dat de varkens een mooi groeipatroon vertoonden. De groei is het laagst in de eerste periode en bereikt zijn top in de tweede periode, om nadien weer wat af te vlakken. Algemeen zien we dat de beren iets sneller groeien dan de gelten. Over dezelfde groeiperiode bereikten de beren een slachtgewicht dat 3,5 kg hoger was dan dat van de gelten. Op een groeiperiode van gemiddeld 192 dagen komt dit neer op zo'n 38 g groei per dag. Dit verschil is niet onverwacht aangezien beren een hoger vermogen hebben om eiwit aan te zetten. Dit hoger vermogen valt vooral op wanneer de dieren hun maximale groeiniveau bereiken. Ook statistisch worden de verschillen tussen beren en gelten duidelijk. De bijkomende voederbak geeft bij de gelten niet direct aanleiding tot verschillen in groeisnelheid. Bij de beren zien we een verhoogde groeisnelheid in de eerste fase als er een bijkomende voederbak aanwezig is. Opvallend is er in de tweede fase

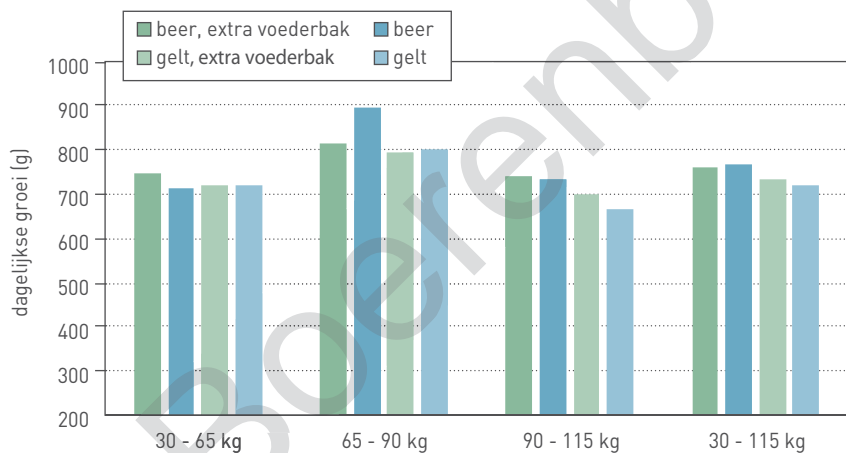
.....  
**Een bijkomende voederbak blijkt niet voor meer rust te zorgen in de stal.**  
 .....

een beduidend snellere groei waar te nemen bij de dieren die slechts één voederbak ter beschikking hadden. In de laatste groeifase zijn er geen verschillen waar te nemen terwijl ze juist in deze fase het meest uitgesproken zouden moeten zijn. Hieruit kunnen we concluderen dat het effect van een bijkomende voederbak minimaal was.

**Voederconversie** De afnemende groei in de laatste fase wordt niet gecompenseerd door een afname in voederopname. Dit resulteert in de gekende hogere voederconversie op het einde van de afmest (figuur 3 p.16). De hogere voederconversies ten gevolge van een minder efficiënte benutting van het voeder komen zeker bij de gelten sterk tot uiting. In de laatste fase stijgt de voederconversie tot boven de 3. In deze situatie is het belangrijk om een goed beeld van de voederconversie te hebben zodat we kunnen bepalen of de laatste bijkomende kilo's nog rendabel zijn. De statistische verwerking bevestigt het verschil tussen beren en gelten in de laatste fase. Ook wat



**Figuur 1** Dagelijkse voederopname van de varkens in verschillende groeifasen - Bron: PVL Bocholt, Vives & ILVO-Dier



**Figuur 2** Dagelijkse groei van de varkens in verschillende groeifasen - Bron: PVL Bocholt, Vives & ILVO-Dier

**Tabel 1** Slachthuisresultaten van de dieren in de verschillende behandelingen - Bron: PVL Bocholt, Vives & ILVO-Dier

Geslacht	Extra voederbak	Opzetgewicht (kg)	Eindgewicht (kg)	KKKG	MBIc	vlees (%)
Beer	Ja	31,5	116,9	89,35	3,64	65,95
	Nee	31,2	117,2	88,40	3,61	65,82
Gelt	Ja	31,9	114,2	88,21	3,29	64,62
	Nee	31,8	112,7	86,24	3,42	64,40

KKKG = koud karkasgewicht; MBIc = Meat Building Index

voederconversie betreft, is er geen invloed van een bijkomende voederbak op de technische resultaten.

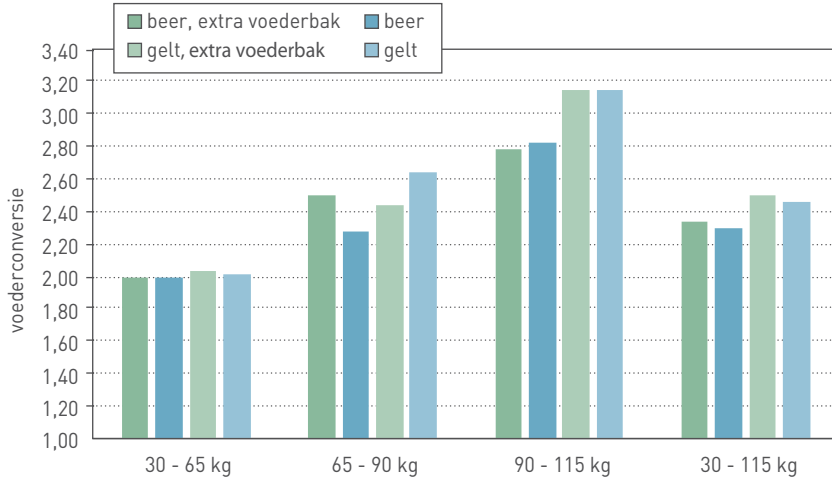
### Slachthuisresultaten

Wanneer de slachthuisgegevens met elkaar vergeleken worden, vinden we opnieuw weinig tot geen opvallende waarnemingen (tabel 1). Aangezien de dieren allemaal een vergelijkbaar opzetgewicht en een gelijk aantal afmestdagen hebben, is de variatie in dagelijkse groei opnieuw af te lezen in de verschillen in eindgewicht. Wat de slachteigenschappen betreft, zien we geen verschil in de resultaten wanneer er een bijkomende

voederbak wordt geplaatst. De waargenomen verschillen vinden we enkel tussen beide geslachten waar de beren zoals verwacht een hoger percentage mager vlees hebben. Dit leidt echter niet tot een betere MBIc (Meat Building Index) aangezien daar ook de conformatie van de dieren een rol in speelt. Gelten zijn algemeen beter geconformeerd waardoor de uiteindelijke slachtresultaten voor gelten beter zijn.

### Gedrag en beschadigingen

Uit de gedragsscores blijkt dat er weinig verschillen zijn tussen de dieren (tabel 2 p.16). Zeker wanneer we de verschillen



**Figuur 3 Voederconversie van de varkens in verschillende groeifasen** - Bron: PVL Bocholt, Vives & ILVO-Dier

**Tabel 3 Score voor de mate van beschadiging en kreupelheid bij gebruik van één of 2 voederbakken** - Bron: PVL Bocholt, Vives & ILVO-Dier

	Voederbakken	Huidbeschadiging <sup>1</sup>	Staart <sup>1</sup>	Oor <sup>1</sup>	Kreupelheid <sup>1</sup>
Beer	1	1,26	0,08	0,27	0,03
Beer	2	1,23	0,08	0,3	0,03
Gelt	1	1,26	0,11	0,32	0,02
Gelt	2	1,27	0,13	0,29	0,02

<sup>1</sup> Score van 0 tot 5, waarbij 0 = geen beschadiging

tussen al dan niet een bijkomende voederbak met elkaar vergelijken. Er is geen gedragswijziging waarneembaar. Het gedrag tussen beren en gelten blijkt wel licht te verschillen. Beren zijn wat actiever en onrustiger. In de eindfase is er af en toe bestijgingsgedrag, penisbijten of anogenitaal snuffelen vast te stellen. Bij gelten is dat gedrag totaal afwezig.

Qua beschadigingen was de huid in de meeste gevallen het zwaarst geraakt (tabel 3). Oor- en staartbeschadigingen waren beperkt en ook kreupelheid kwam bijna niet voor. Er was geen verschil waar te nemen tussen de hokken met een bijkomende voederbak en de standaardhokken. Ook tussen beren en gelten kon men geen verschil waarnemen.

## Tweede voederbak heeft weinig voordeel

In het kader van de castratieproblematiek is overschakelen op intacte beren technisch gezien zeker een oplossing. Eerder onderzoek had uitgewezen dat minder dan één voederplaats per 5 vleesvarkens meer agressie veroorzaakt. Wanneer het aantal voederplaatsen verhoogd wordt, heeft dit geen prestatieverhogend effect meer. In dit onderzoek blijkt de tweede voederbak – een verdubbeling van het aantal eetplaatsen – op geen enkel ogenblik bij te dragen aan een optimalisatie van de prestaties van vleesvarkens. De resultaten uit de proef geven aan dat beren betere groeiprestaties vertonen. Dankzij hun goede voederconversie en het hogere magervleespercentage is de vleesproductie bij beren in ieder geval efficiënter dan bij zeugen. Dit hoger percentage mager vlees vertaalt zich echter niet in een betere MBIC door een verminderde conformatie. Ook naar gedrag toe lijkt een bijkomende voederbak niet voor meer rust te zorgen in de stal. Zowel bij zeugen als bij beren bleken die verschillen beperkt. Algemeen kunnen we besluiten dat een bijkomende voederbak niet voor een verbetering van het management zorgt. ■